

AANZIEN WATERSECTOR UIT ZICH NIET IN EXPORT

Watersector moet zich meer op de markt richten

Dit jaar nog moet de watersector beginnen aan een nieuwe, marktgerichte aanpak, gericht op het buitenland. Innovaties moeten ook daadwerkelijk aan de man gebracht worden. De sector moet daarbij niet alleen Nederland, maar heel Europa als zijn thuismarkt gaan beschouwen. Dat zeggen het Netherlands Water Partnership (NWP) en CUR in hun toekomstvisie 'Een wereld om water', die zij op 13 september aanboden aan minister Brinkhorst van Economische Zaken.

De Nederlandse watersector geniet veel aanzien in het buitenland. Aanzien dat zich tot nog toe niet uit in marktaandeel. Weliswaar groeit de export op dit terrein met zeven procent, maar de wereldmarkt kent een groei van elf procent. Die achterblijvende groei wordt veroorzaakt doordat de watersector onvoldoende marktgericht is. En zonder een toekomstbeeld blijft de Nederlandse watersector een speelbal van kortetermijnbelangen, concluderen NWP en CUR. Volgens de toekomstvisie kan de exportgroei van de Nederlandse watersector de komende vijf jaar verdubbelen. De rapportage geeft 28 voorbeelden van acties die ondernomen kunnen worden.

Integrale sturing

Om de concurrentiepositie van Nederland op de wereldmarkt te versterken, moet volgens een integrale sturing worden gewerkt, aldus de auteurs van het rapport. Die sturing bestaat uit een richtinggevend toekomstbeeld, een meerjarentransitiepad en een cyclisch procesmodel. In het toekomstbeeld van NWP wordt dit jaar een trendbreuk gerealiseerd die leidt tot een nieuwe koers waarbij de Nederlandse watersector een substantiële bijdrage levert aan het oplossen van de wereldwaterproblematiek, zich onderscheidt doordat maatschappelijke en economische doelstellingen elkaar versterken en waarbij de sector duurzame oplossingen vindt voor vraagstukken op het gebied van de interactie tussen mens en water. Op lange termijn weet de Nederlandse watersector vanuit deze visie zijn marktaandeel uit te breiden.

Het transitiepad beeldt de weg uit van de huidige situatie naar het toekomstbeeld in 2010. Om dit pad succesvol te kunnen doorlopen, is een strategie ontwikkeld. De Nederlandse watersector heeft een slechte kennis van de markt, zo ontdekten het NWP

en CUR tijdens werksessies. De sector getuigt ook niet van het hebben van een goede handelsgeest. Er worden dan wel innoverende technologieën ontwikkeld, zoals de membraantechnologie, maar vervolgens gaan andere landen ermee aan de haal op de wereldmarkt. Een betere samenwerking is dus nodig om inzicht te krijgen in de vragen van de markt. De sector moet zich afvragen hoe nieuwe producten gecreëerd kunnen worden met een hoge economische en maatschappelijke waarde. "Een verschuiving moet plaatsvinden van het 'rekken van bestaande producten en diensten' naar het 'versnellen van de innovatiecyclus'", aldus het NWP en CUR.

Het Cyclisch Innovatie Model moet toezien op de kwaliteit van de uitvoering van deze strategie. Een innovatietoets beoordeelt de innovatiekracht van in het rapport genoemde kansrijke clusters. De toets signaleert mogelijke problemen in het innovatietraject, veroorzaakt door zwakke onderdelen en hoge barrières.

Kansrijke clusters

Een andere reden waarom de Nederlandse watersector geen voet aan de grond krijgt op de wereldmarkt, is het feit dat de sector

veel te versnipperd is, vinden CUR en het NWP. Er zijn te veel koepels, organisaties, programma's en regelingen. De organisaties zien vijf deelgebieden voor zich: waterbouw, waterbeheer, water en groen, drinkwater- en industriewatervoorziening én afvalwater. Elk deelgebied bestaat uit kansrijke clusters. Zo kan bijvoorbeeld in het cluster waterbouw de opgedane ervaring met het creëren van meer ruimte voor de rivier worden geëxporteerd. Andere kansrijke clusters vormen: kustontwikkeling/landaanwinning, stedelijk waterbeheer, havenbeheer en waterbodempolluatie, leidingen en hergebruik van communaal afvalwater. De clusters moeten breed en dynamisch worden opgezet door private en publieke partijen voor het uitvoeren van veelbelovende innovatieprojecten. Het Rijk moet deze clusters ruim financieel steunen. "Niet eenmalig, maar vele kabinetten lang", aldus het NWP.

Nieuw leiderschap

De veranderingen in de sector die de toekomstvisie voorziet, vereist een sterke cultuurverandering en een nieuw soort leiders. Leiders die de productie en controlekant van hun bedrijf overlaten aan managers en die zich zelf gaan bezinnen op de toekomst van hun organisatie. Daarnaast moeten overheden, kennisinstellingen, bedrijven en non-gouvernementele organisaties nieuwe samenwerkingsverbanden gaan vormen. Keuzen in het wetenschappelijk onderzoek moeten worden gekoppeld aan de economische en maatschappelijke doelen van het toekomstbeeld. Innovatie moet een kringloop worden, gebaseerd op nieuwe ontwikkelingen, successen en mislukkingen, die op hun beurt weer nieuwe inzichten, uitdagingen en ontwikkelingen creëren.

Tenslotte pleit het NWP voor de oprichting van een 'innovatie-topinstituut' voor water, waar onderzoek plaatsvindt gericht op de toekomstige marktverwachting.

De groep waterbeheerders in Nederland die zich actief bezighoudt met de ontwikkeling van de membraantechnologie.

